

AFVAL RISATIE

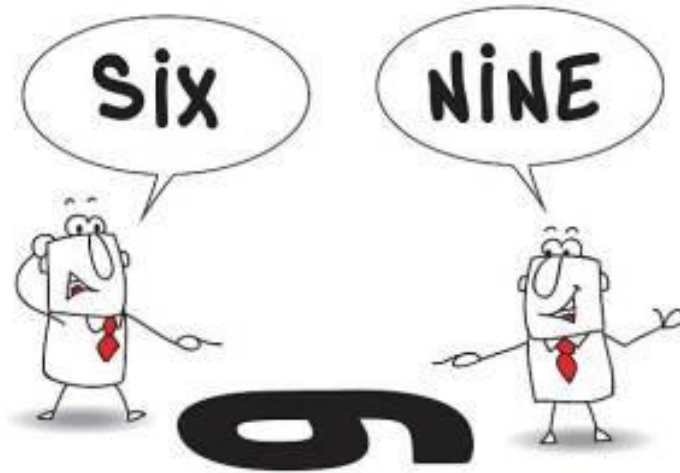

Afvalpreventie en sluiten van de
materiaalkringlopen

Waar vind je impact op de waarde ?

Verskil in perspectief: zie de andere waarheid

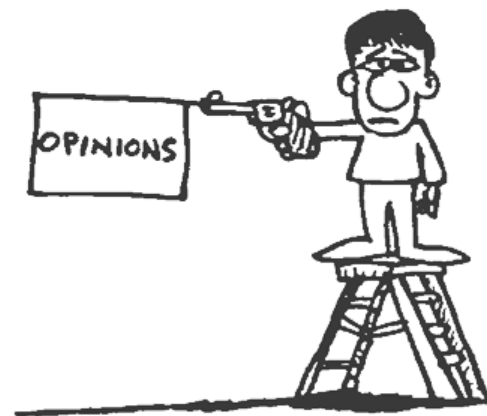
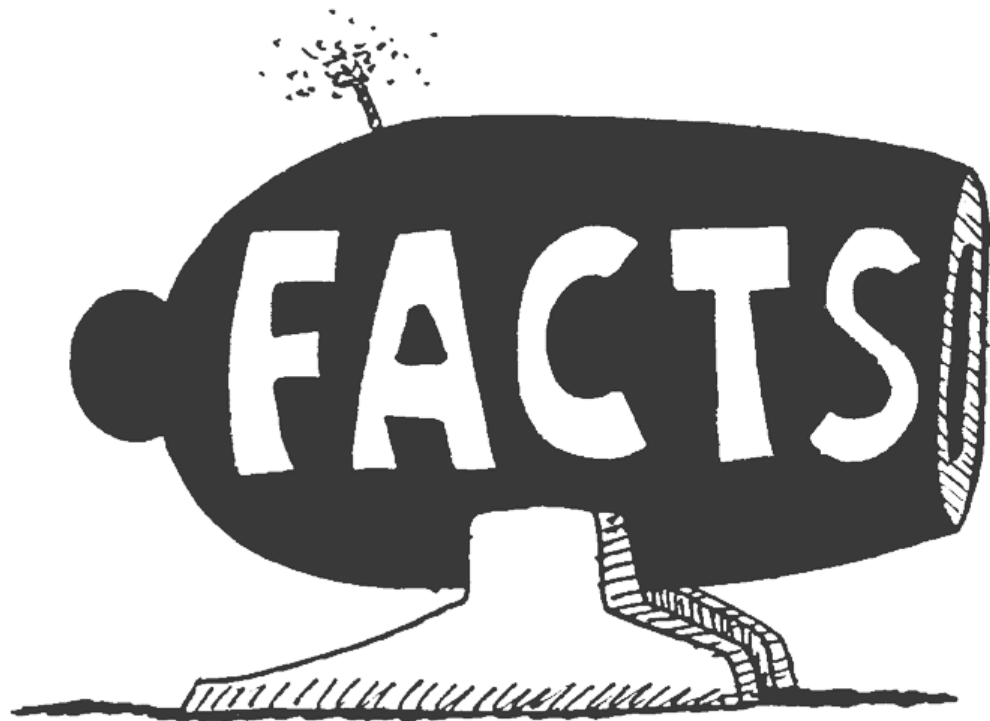

Data are good ...

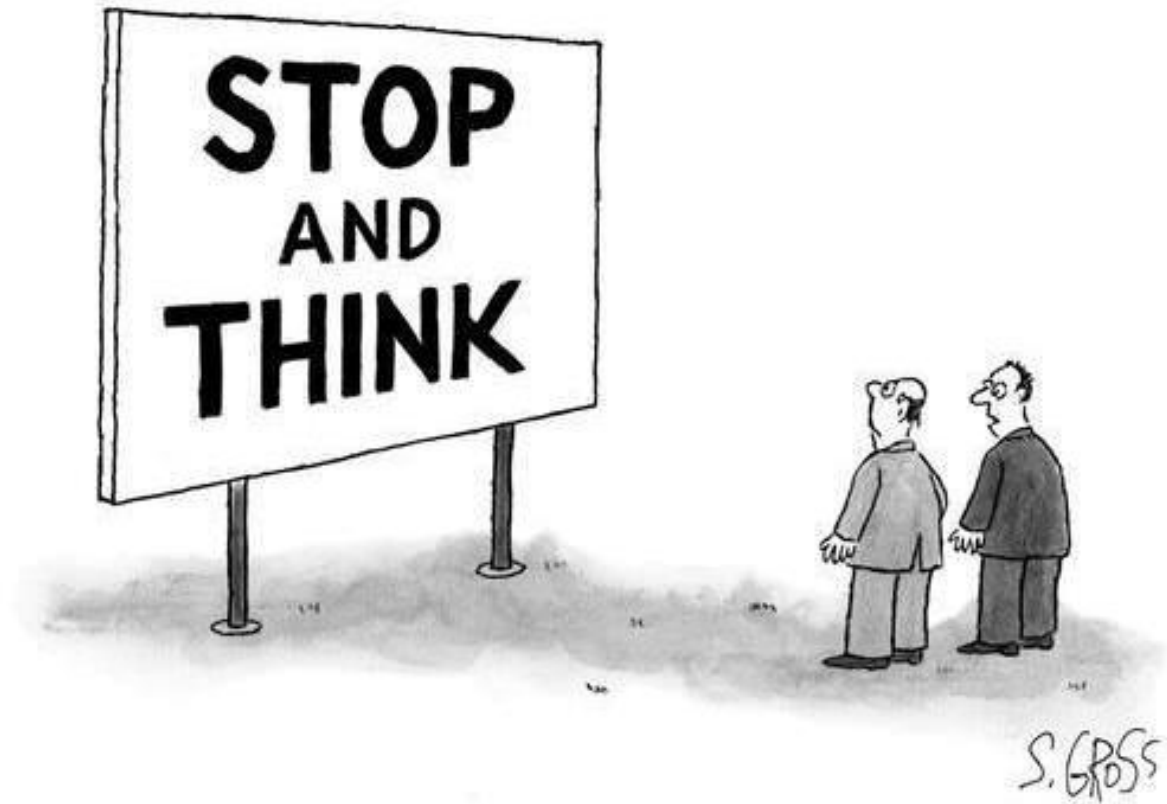

“When you two have finished arguing your opinions, I actually have data!”

... but facts are better

Zelf denken

"It sort of makes you stop and think, doesn't it."

Blijvende verandering ...

... komt in kleine stappen.

TAKE THE FIRST STEP

Adam Sicsinski

IQdoodle.com

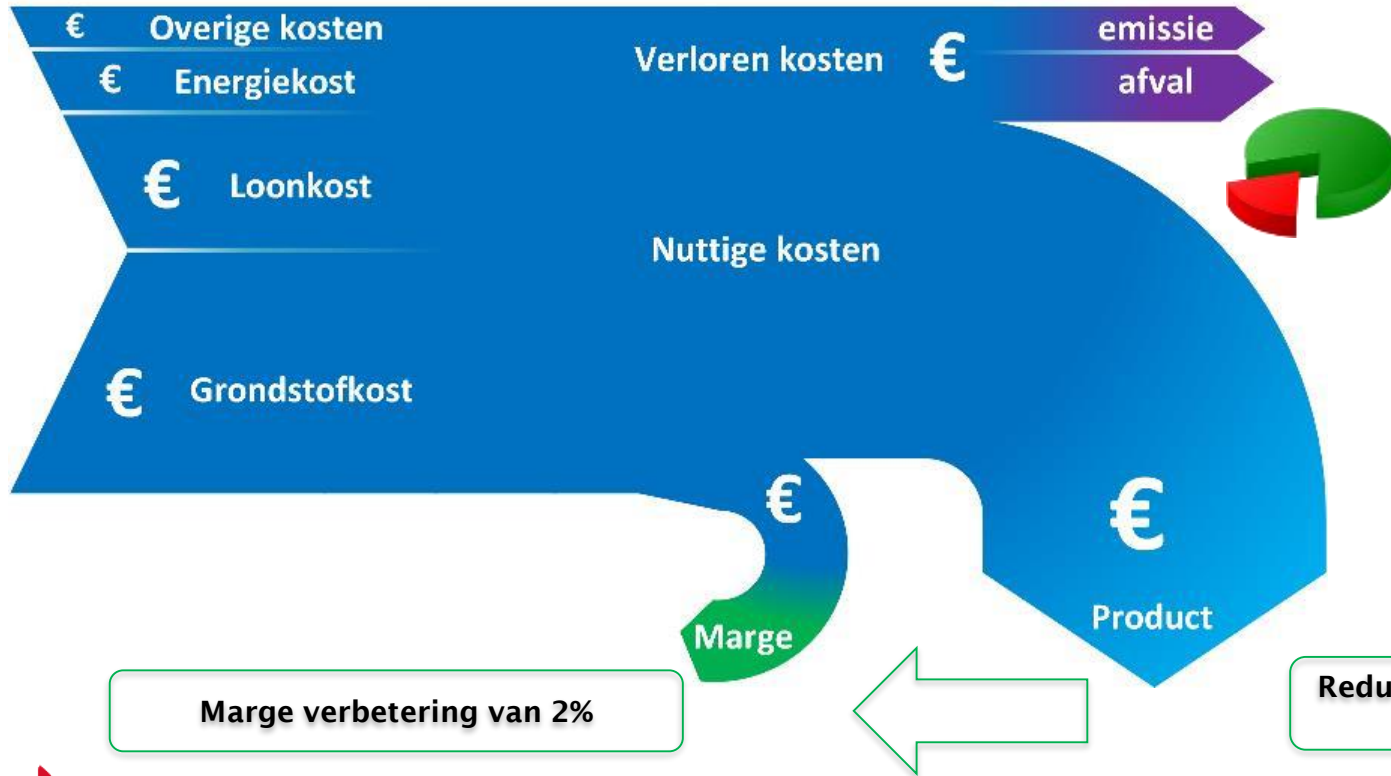

Agenda

- Stappen naar blijvende verandering
  - Maak de waarde van afval zichtbaar
  - Focus op gemeenschappelijk doel
  - Stel rollen & verantwoordelijkheden in vraag
  - Laat procedures/processen uittesten
- Bewezen tools en aanpak
- Voorbeelden die inspireren
- Test jezelf
- Jouw volgende actie

Maak de waarde van afval zichtbaar

Gemiddeld 18% van de aangekochte grondstoffen gaan verloren in productie

Verloren productiekost is gemiddeld 19%

Case: Waarom kwam afval op de agenda ?

Review voorjaar 2015 op resultaten 2013 en 2014 gaf een stijging aan voor afval.

CO2 –emissies
€/wgn → €/wgn
0,135 ton/wgn → 0,104 ton/wgn

AFVAL verwijdering (Aug 2014)
€/wgn → €/wgn
32,6 kg/wgn → 43,5 kg/wgn

Lozing van afvalwater
€/wgn → €/wgn
0,41 m³/wgn → 0,41 m³/wgn

Energie kost
(Gas-elektriciteit)
€/wgn → €/wgn
1,17 MWh/wgn → 0,98 MWh/wgn

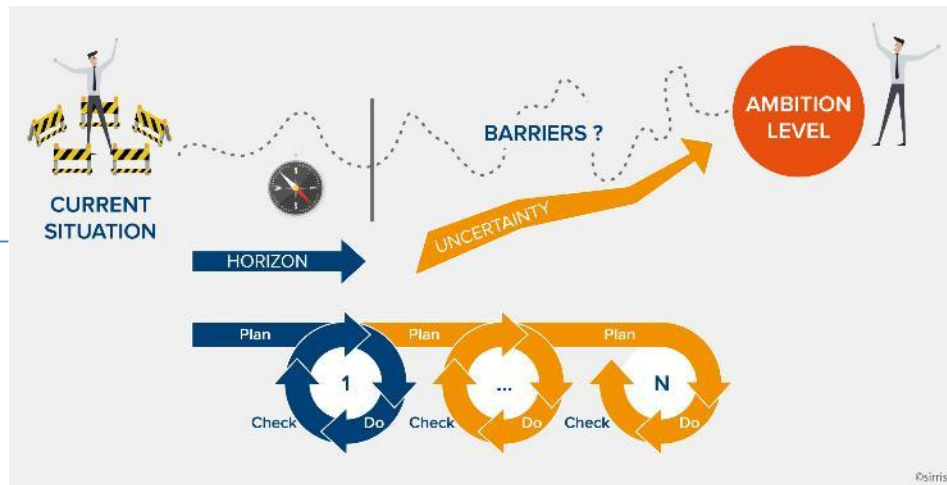
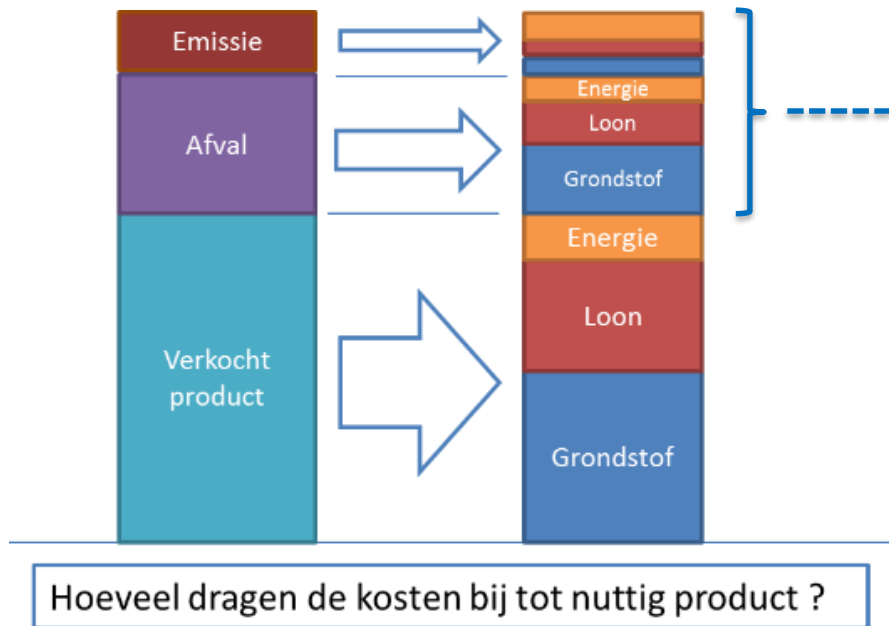
Stadswaterverbruik
€/wgn → €/wgn
0,86 m³/wgn → 0,75 m³/wgn

Resultaat 2013: 61 €/wagen
Resultaat 2014: 53 €/wagen

Jan Smet – Afvalbeheer in Volvo Car Gent

Focus op gemeenschappelijk doel

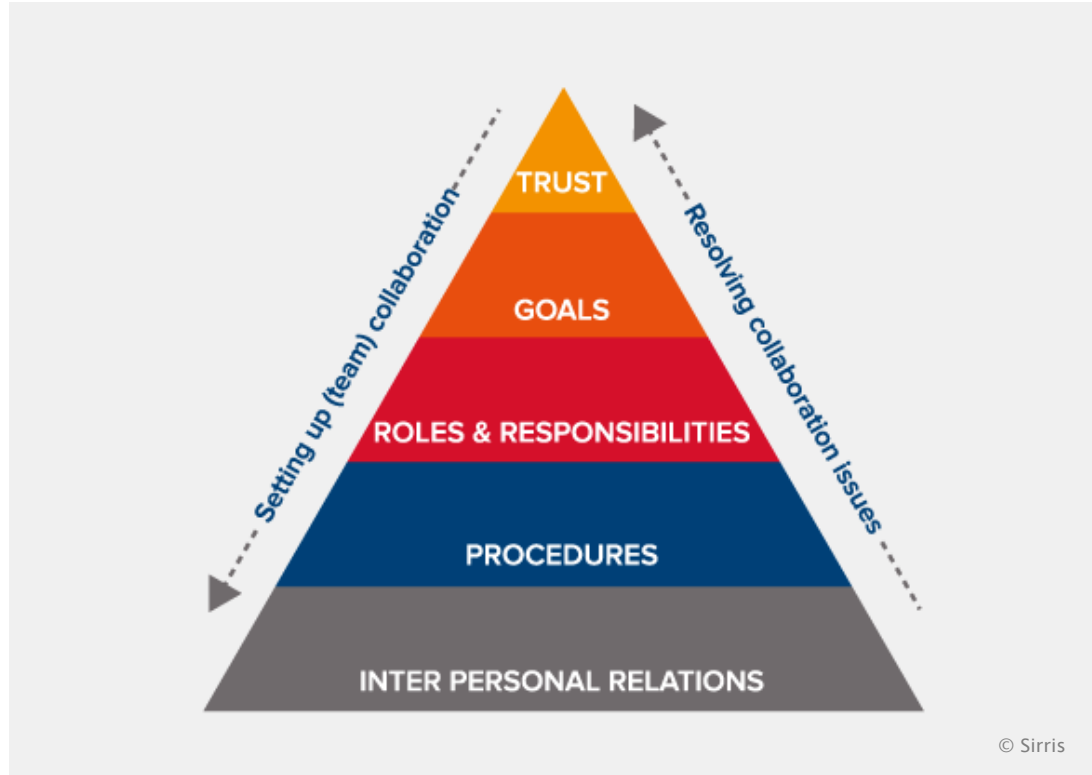

Rollen en verantwoordelijkheden

- Aankoop grondstoffen
- Verwerking grondstoffen
- Verkoop producten
- **Afval verwerking**

Budget	KPI	Impact
<input type="text"/>		<input type="text"/>
<input type="text"/>		<input type="text"/>
<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>	

Samenwerking = team ontwikkeling

Case: baby bottle reborn

Het sluiten van de kringlopen vereist:

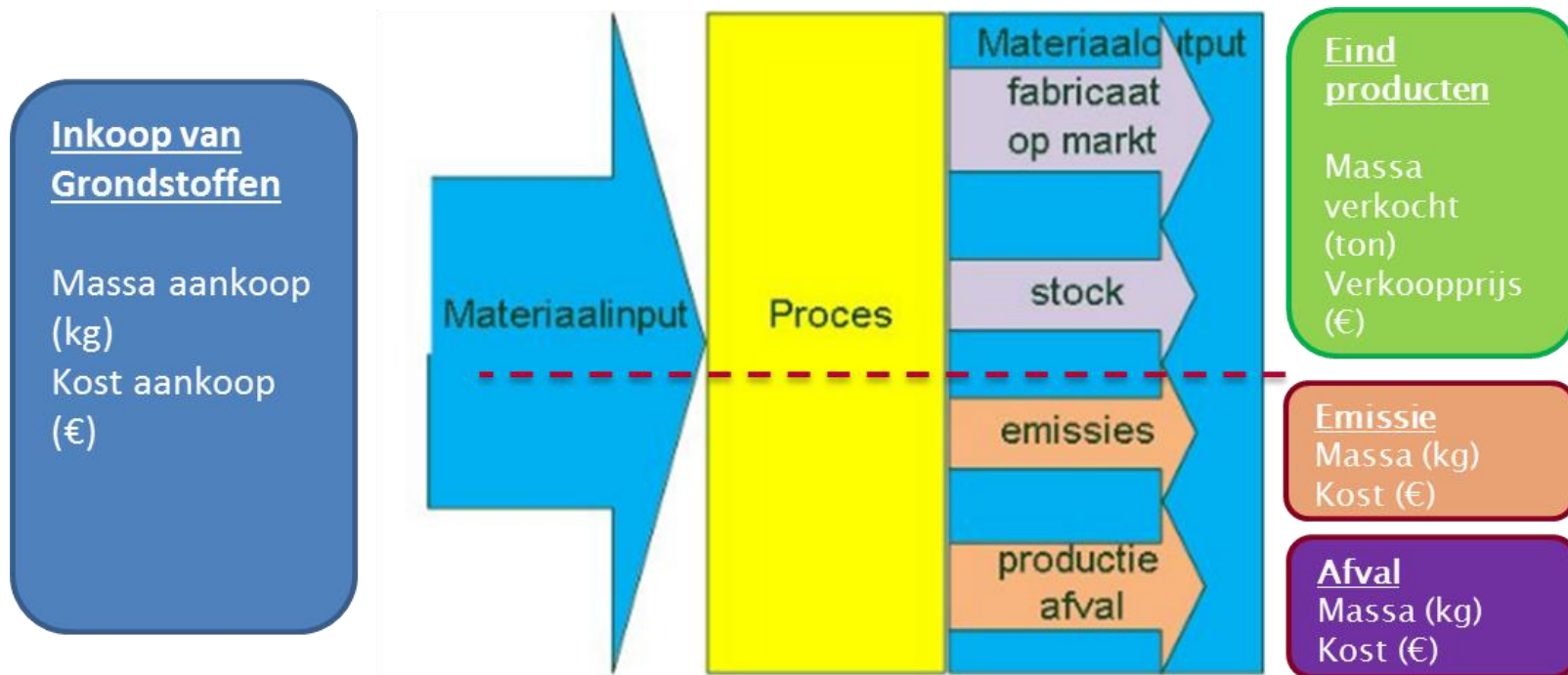
- een systemische aanpak en
- nieuwe samenwerkende teams

Bewezen tools en aanpak

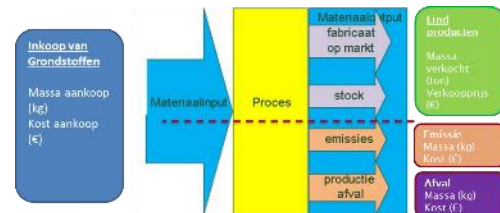
- 1** Materialenbalans:
  - maakt verborgen kosten zichtbaar en bespreekbaar
- 2** Schema met de drie aanpakstrategieën:
  - maakt goede acties selecteren eenvoudiger
- 3** Oorzaak gevolg diagram verpakkingsafval
  - helpt een breedbeeld te verkrijgen

Materialen balans

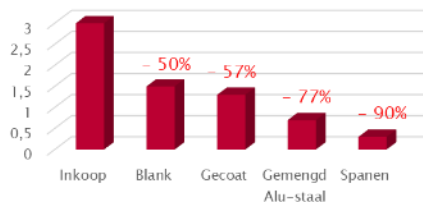
Materialenbalans: praktisch

- Stel een ruwe massa balans op

Inkoop	Massa (kg)	Kost (€)	€/kg
Alu profielen	100.000	300.000	3
Verpakkingsmateriaal	10.000	30.000	3

Aluminium (€/kg)

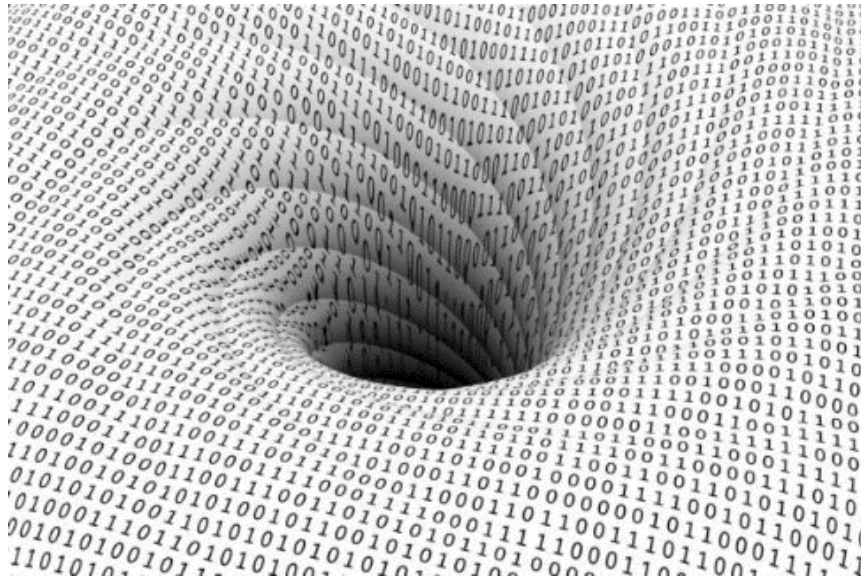

€/m, €/stuk,...

Verkoop	Massa	Inkomst	% omzet
Product 1	50.000	1.700.000	70%
Product 2	75.000	740.000	30%

Afval	Massa	Kost
Alu profiel	10.000	-15.000
Alu spanen	300	-90
Gemengd afval	10.000	1.700

Materialenbalans: de valkuil

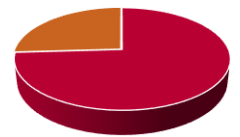

Bron: sync.nl

Data are good but facts are better !

Materialenbalans: Tips & Tricks

- Start met een mix van:
  - de meest waardevolle stromen → maakt waardevermindering zichtbaar
  - de grootste kosten → potentieel voor verbetering
  - de grootste opbrengst → illustreert succesverhaal
  - de meest zichtbare op de werkvloer → verhoogt betrokkenheid
  - Bereken aankoop-afval ratio (vb.: in %)
  - Tracht hier doelstellingen (stuurcijfers) voor te formuleren.

Coating poeder

■ Inkoop ■ Afval

Materialenbalans: Tips & Tricks

Brengt de dialoog op gang

Verhoogt betrokkenheid en inzicht

Ondersteunt de vraag naar data:

“Dit kan niet waar zijn”

“Ik had niet gedacht dat ...”

“Ik controleer mijn processen”

Schema met drie actiedomeinen

OPTIMALISEREN

INNOVATIE

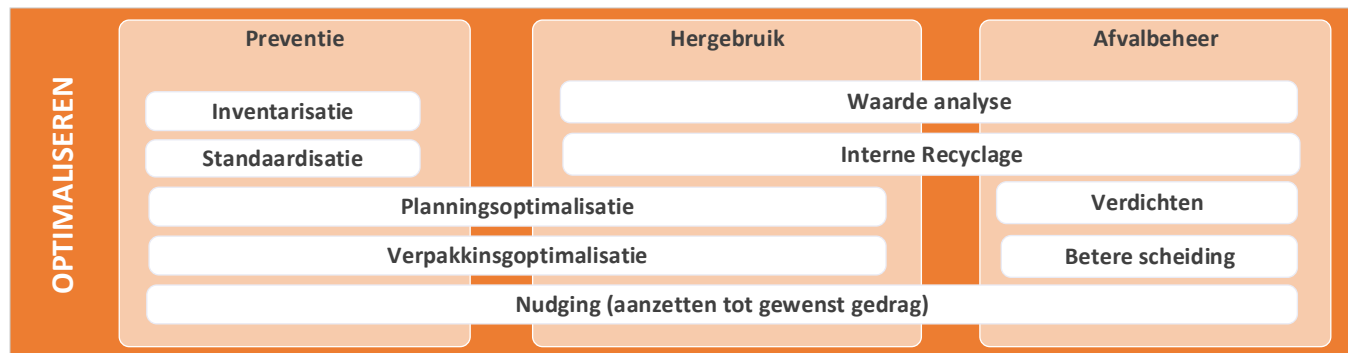
KETEN
SAMENWERKING

Laag-
drempelig

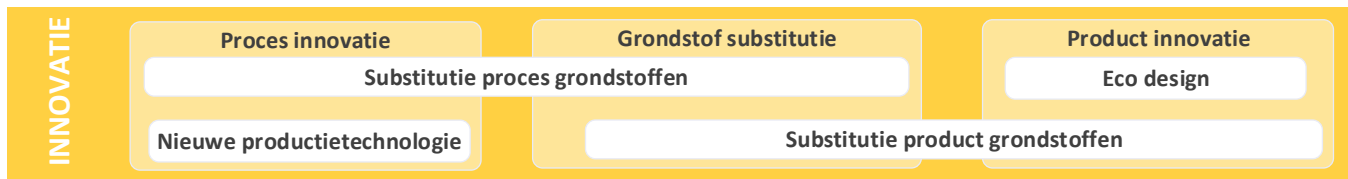
Projectmatig

Nieuw
partnerschap

Schema met drie actiedomeinen

Laag-drempelig

Projectmatig

Nieuw partnerschap

Inventarisatie

- Inzicht in potentieel voor
  - Eliminatie
  - Standaardisatie
  - Reductie
  - Hergebruik
  - Waarde van de reststromen
- Stel je prioriteiten

Reduceer aantal stromen
Breng niet alleen op 'papier' in kaart
→ Doe de container test, kijk/observeer

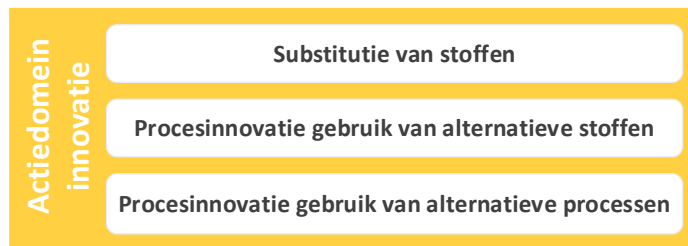
Eliminatie

www.irestock.com • 51603520

- Voorkomen van corrosie
  - Binnen stockeren
  - Leverhoeveelheden i.f.v. productieplanning
- Combineer methode, materialen en planning

Schema vertaald naar gevaarlijke stoffen

Checklist doelstellingen

- Identificatie van producten in dubbel gebruik
- Minder aantal verschillende stoffen
- Kleiner volume gevaarlijke stoffen
- Verlaging veiligheid, gezondheid en milieu risico's
- Minder (gevaarlijke) afvalstoffen
- Lagere verwerkingskost (gevaarlijk) afval
- Minder verpakkingsafval
- Meer hoogwaardigere verwerking van de afvalstof
- Verruimde ketensamenwerking

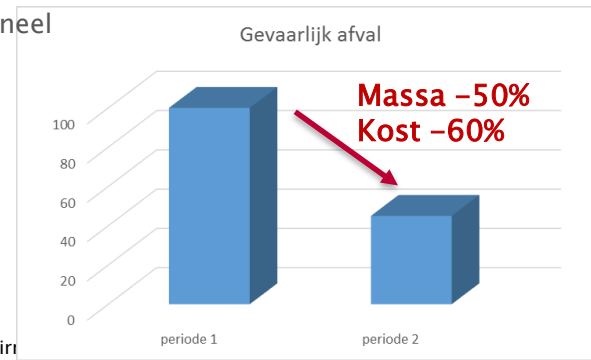

Case: verlijming

- Lijmafvalreductie door :
  - op maat vullen in productie
  - In lijn met productieplanning
  - Beperkte aanmaak lijm met houdbaarheidsdatum
- Resultaat:
  - minder verbruik grondstof
  - minder afval na recup

- Aangepaste afspraken:
  - Individuele registratie van afval op dag-basis
  - Opvolging vast en tijdelijk personeel
  - Vernieuwde menginstructies

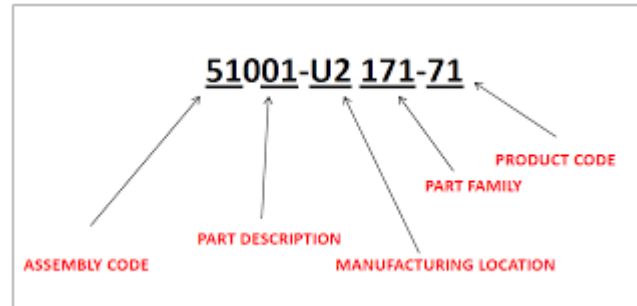
Case: ontvetten

- Veel lager solventverbruik
- Vroeger solvent Metryl B300 odourless S637: vlampunt 58°C
- → verbruik 1.000 liter/jaar → solventafval: 500 liter/jaar

- Nu Dowclene 1601 Cleaning Fluid: vlampunt 63°C
- → verbruik 200 liter/jaar → solventafval: < 50 liter/jaar

Vraag

- Wie gebruikt stuknummers om onderdelen te beheren?

- Wie gebruikt afvalnummer om nevenstromen te beheren?

Bij welk beeld (1) en/of (2) is een interventie/actie zinvol ?

1

Beeld (1): overvolle container

38% 3

2

Beeld (2): ophaling container

0% 0

3

Beide (1) en (2): overvolle container en bij op haling

63% 5

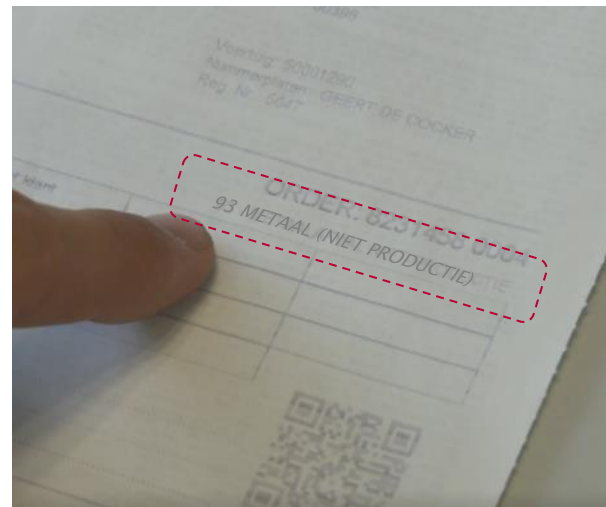
4

Geen van beide

0% 0

Case: afvalbeheer – na speurbaarheid

- Wie gebruikt stuknummers om onderdelen te beheren?
- Wie gebruikt afvalnummer om nevenstromen te beheren?

Wijzigen	Verwijderen	05/03/2019	93	Metaalafval (Niet productie)	6,02
Wijzigen	Verwijderen	06/03/2019	93	Metaalafval (Niet productie)	2,20
Wijzigen	Verwijderen	12/03/2019	93	Metaalafval (Niet productie)	3,28
Wijzigen	Verwijderen	14/03/2019	93	Metaalafval (Niet productie)	3,90
Wijzigen	Verwijderen	14/03/2019	93	Metaalafval (Niet productie)	4,10

Herbruikbare verpakking

- Matching van Hoeveelheden
Frequenties
Locaties
- Denk in systemen

Image: Wopla

Van wegwerp- naar koester maatschappij

Case: verpakking als een dienst

■ Producent

- Weinig onderhoudskost
- Grote gebruiks-zekerheid
- Lage admin kosten
- Voorspelbare inkomsten

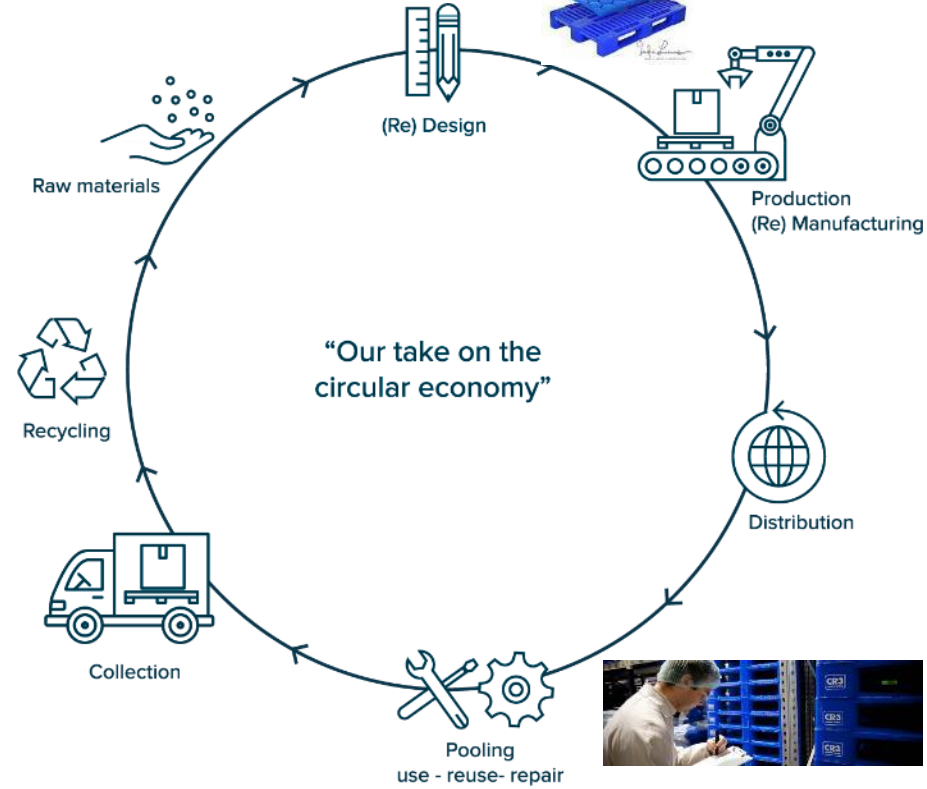
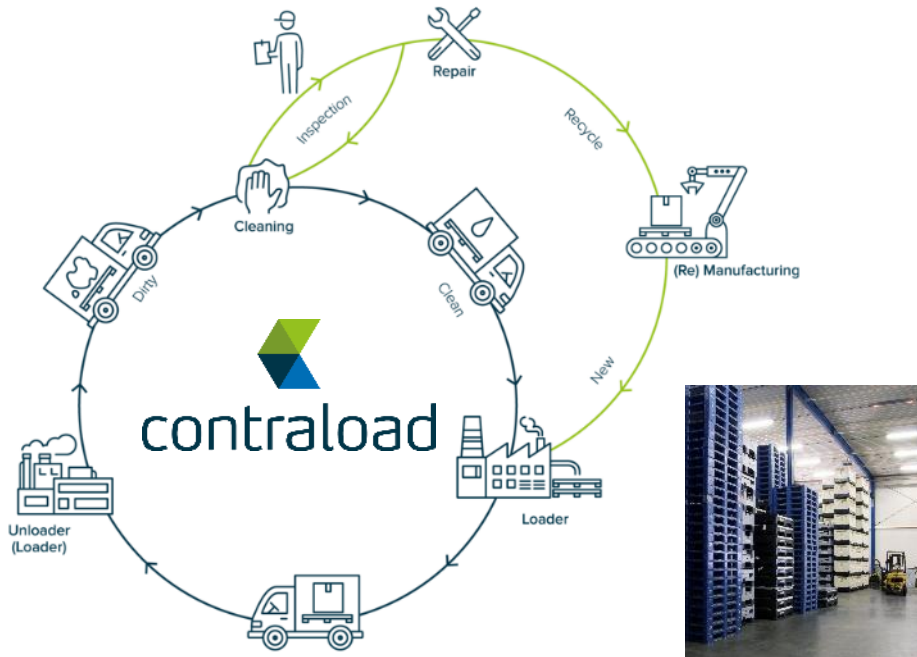

■ Gebruiker

- Geen onderhoudskost
- Altijd kunnen verpakken
- Geen administratie
- Voorspelbare kosten

Case: pooling van verpakking

- Ontzorgen van de klant door
  - Pooling van ladingdragers

Optimalisatie

Afvalorisatie – Standaardiseer uw folies

Afvalorisatie – Luister naar de werkvloer

Innovatie

Afvalorisatie – Groeien dankzij hernieuwbare materialen

Afvalorisatie – Afkeur elimineren met 3D printen

Samenwerking

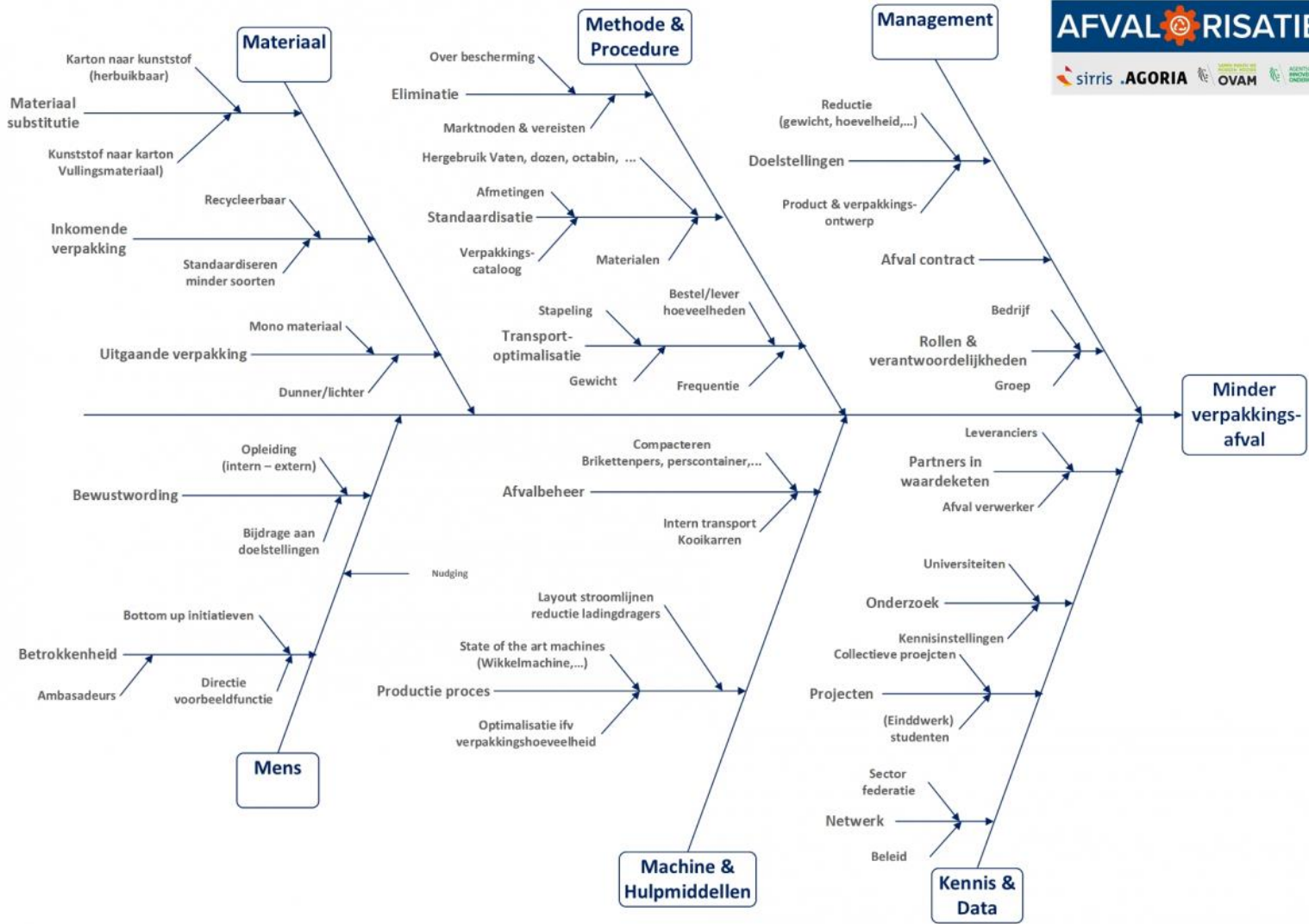

Afvalorisatie – Werk samen je afval weg

Afvalorisatie – Circular data – Afval zoekt product

Oorzaak gevolgdigram

Case: vaten afkitpasta

Afval vaten
Waar kan je de kost drukken?
Welke pistes te onderzoeken?

Metaal recyclage

Opbrengst: 17 kg @ 0,65 €/kg = **11 €/vat**

Kosten: huur container, ophaling,
transport → Netto opbrengst = **0 €**

**Bijkomende potentieel hindernis:
Zijn de vaten gecontamineerd met
afkitpasta ?**

Potentieel voor vergoeding retourverpakking ?

Potentieel alternatieve verpakking ?

...

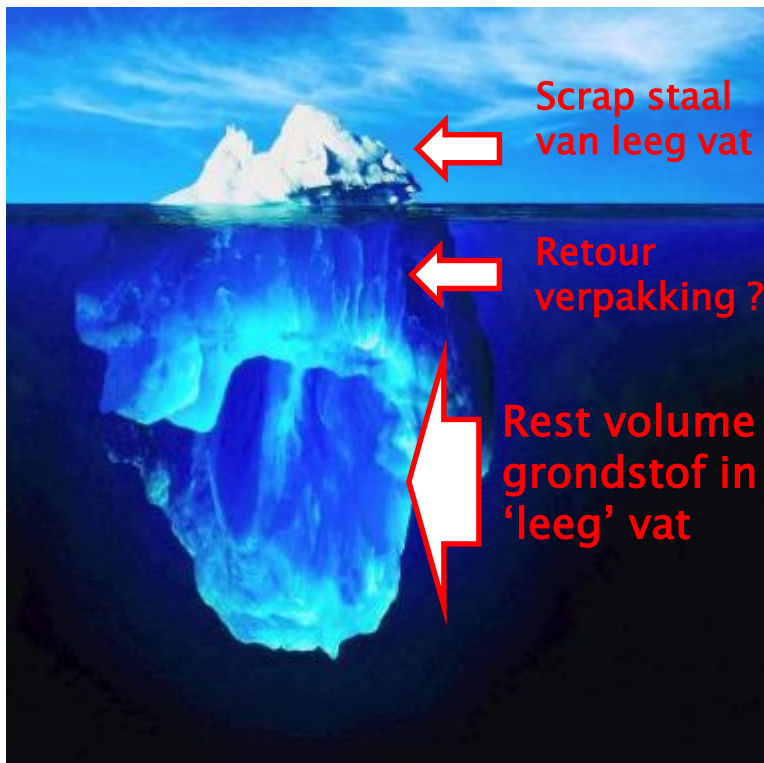
No Go

Te onderzoeken klein potentieel

Case: vaten afkitpasta

Opbrengst: 17 kg @ 0,65 €/kg **11 €/vat**
Kost: Huur container, ophaling en transport

Totaal: **geen opbrengst**

Containertest en kost analyse:

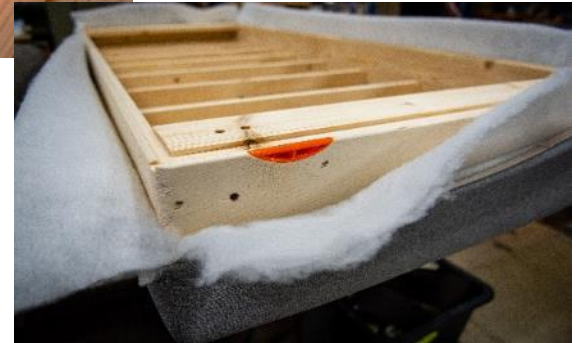
- Observatie: restproduct in vaten
- Eerste schatting 10% (22l)
- Meten van een aantal vaten 20% (44 l)
- Hoge dichtheid afkitpasta → 61 kg/vat
- Aankoopprijs afkitpasta 5-8 €/kg
- Totale verloren kost van product = **300-500 €/vat**

Bij 100 vaten per jaar:
Metaal scrap : 'opbrengst' = € 1.100
Grondstofverlies = € 40.000

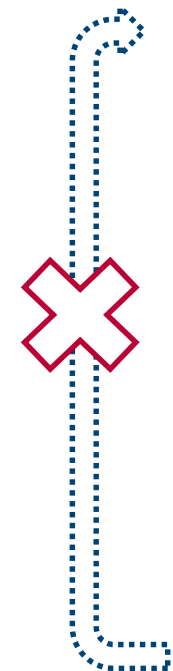
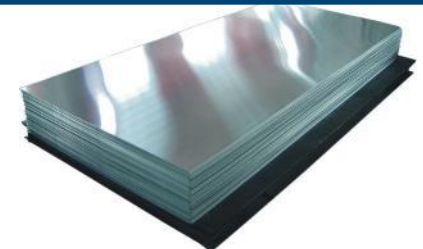
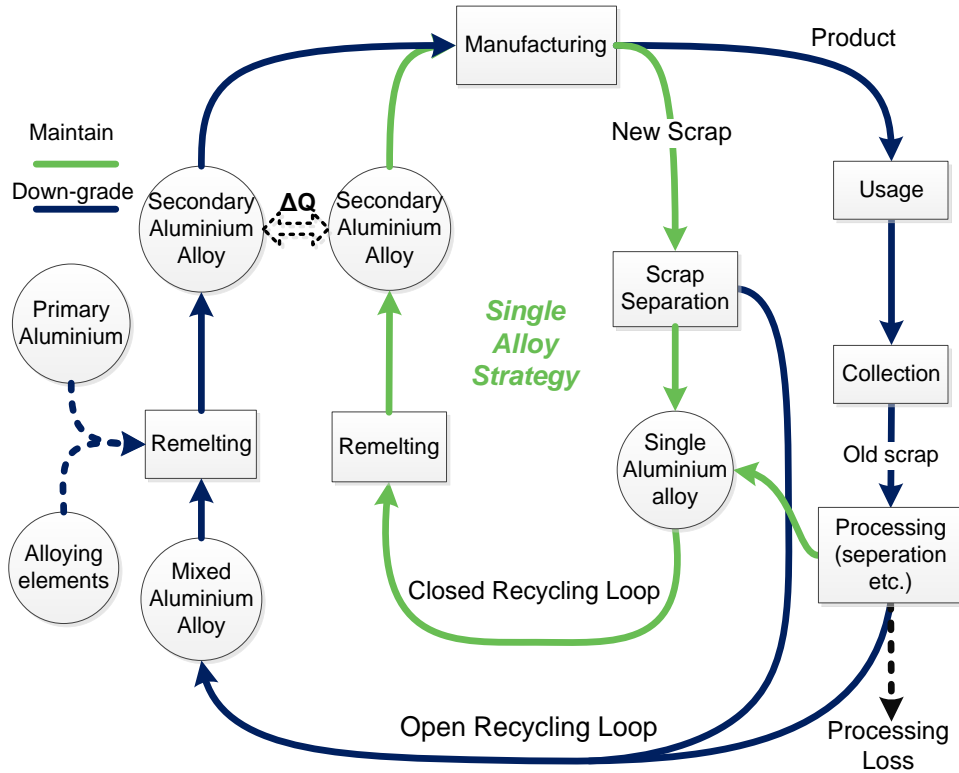

Case: planken

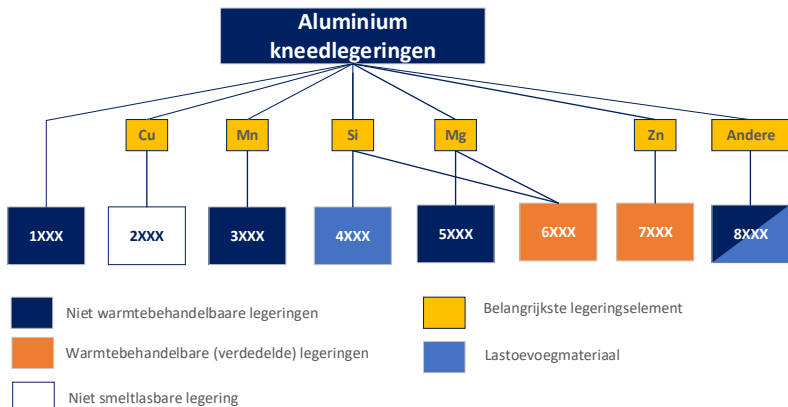
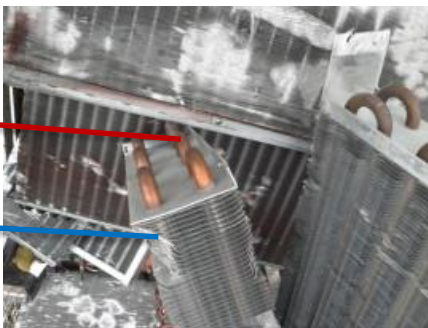
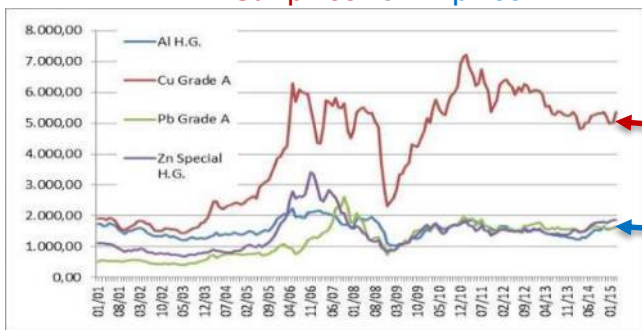
Oorzaak – gevolg: Alu scrap

Irreversibele downgrading

Case: slim scheiden van schroot

Cu-price vs Al-price

- Dunne folie = 1xxx-serie alu
- Waarde Cu benutten als legeringselement voor 2xxx-serie Alu

Zo pakt u aluminium scrap aan

Thomas Vandenaute | februari 24, 2020

Zelf nadenken

- Wat doet u is al u dit ziet ?

1

2

Gebruik van stuknummers om onderdelen te beheren?
Gebruik afvalnummer om nevenstromen te beheren?

Zelf nadenken: Tips & Tricks

- Bekijk de container voordat deze opgehaald wordt.
  - Wat is de vullingsgraad ?
  - Gewicht van afgevoerde afval.
  - ‘Sorteerkwaliteit’ effectieve inhoud/fracties.
- Beoordeel:
  - Vanwaar komen deze fracties?
  - Wat leer je uit de bevindingen: verwachting versus realiteit.
  - Bespreek op de werkvloer.
  - Wat weet je ondertussen over: ophaalfrequentie, verdichting, oorsprong, hindernissen voor sorteren,.... .

Zelf nadenken

800 l/m²/jaar

20 ft container =
9,6 ton/jaar

driving industry by technology

- ⇒ Gevaarlijk afval
- ⇒ Te storten afval
- ⇒ Te verbranden
- ⇒ Te recycleren

€/ton
verwerking

€/ton
recyclage

VERBODEN
AFVAL
TE STORTEN

Case: Ontwatering container

- Kraan dicht:
Oorzaak: geen verantwoordelijke aangeduid
Oplossing: aanpassen contract afvalophaler
- Slang verstopt:
  - Oorzaak: slang loodrecht in afvoerput
  - Oplossing: Permanente buis met klemsysteem

Case: paletten

- Verzamelen van 2 afmetingen 80x120 en 100x120 voor hergebruik
  - opbrengst per stuk(80 = 2€/ st , 100 = 1,5€/st)
  - 6150 stuks in 2016 (>€10.000)

- Samenwerking met als doel:
  - Hergebruik
  - Herstelling
  - Recyclage
- Incl. paletten voor eenmalig gebruik
- Gedeelde opbrengst

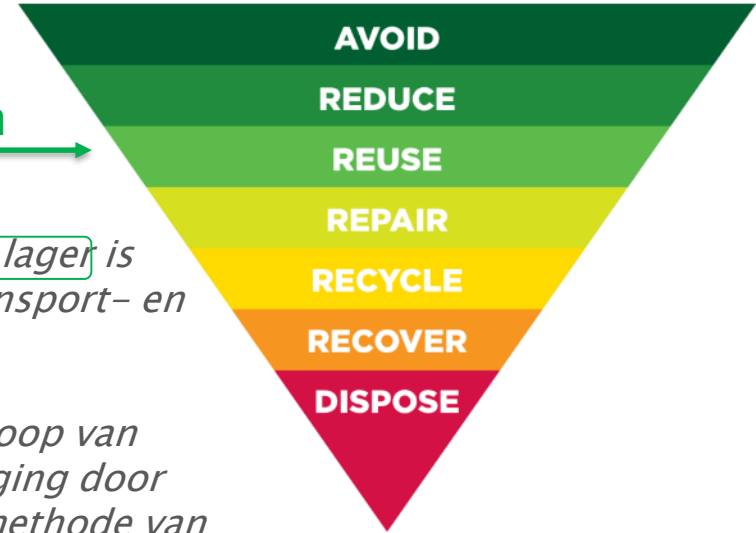
Zelf nadenken: afvalcontract

- De 'Colruyt clause'

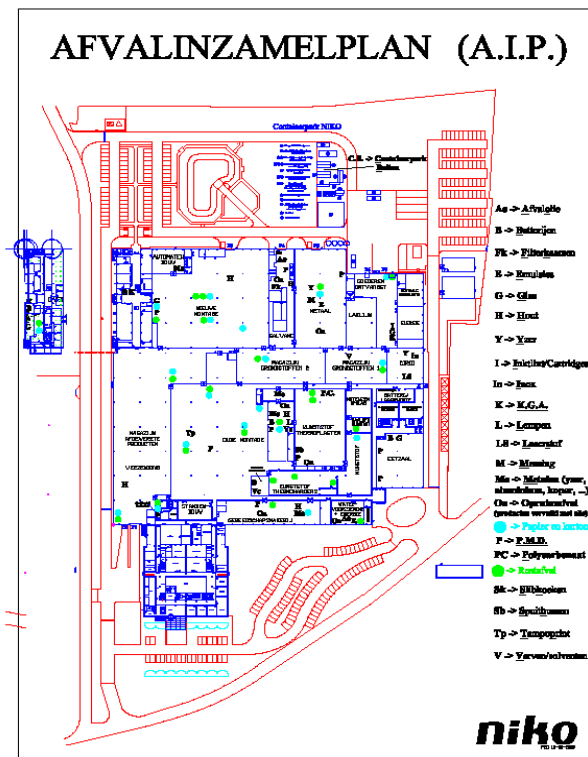
of hoger in
hierarchie

Als een leverancier op de markt een prijs voorstelt die x% lager is dan de prijs van [naam contractant] met inbegrip van transport- en verwerkingskosten, zal de klant dit signaleren aan [naam contractant] zodat hij beschikt over x maanden om een betere/vergelijkbare/... oplossing te vinden. Indien na afloop van deze x maanden, te beginnen vanaf de formele aankondiging door de klant, [naam contractant] er niet in slaagt zijn prijs / methode van recyclage / methode van valorisatie / ... voor kunststoffen / metalen / non-ferro metalen / ... aan te passen, wordt overeengekomen dat de klant het recht heeft om zonder enige compensatie de stroom onmiddellijk / na x maanden uit het contract te halen.

Case: afvalinzamelplan en afvalwijzer

niko

INDAVER

WEL		NIET	INZAMELRECIPIENT	AFVOERRECIPIENT/ AFVOERZONE	Verwerking
GALVANO					
GEVAARLIJK OPRUIM-AFVAL					
<ul style="list-style-type: none"> Vast afvalrestant afval (na berekening) Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte & geringe afvaltoename Laag spijkgehalte Laag spijkgehalte Vrijwel 	<ul style="list-style-type: none"> Stalen groter dan 20x20x2 cm Stalen Stalen Stalen Stalen Stalen 				Verwerking met energieopwekking
BEDRIJFSRESTAFVAL					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel papier & karton Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Zwaar papier & karton Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 				Verwerking met energieopwekking
PAPIER & KARTON					
<ul style="list-style-type: none"> Zwaar papier & karton 	<ul style="list-style-type: none"> Vast & niet papier Stalen Stalen Stalen 				Recycling
FILTERKOEKEN WATERZUIVERING					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Stalen groter dan 20x20x2 cm Stalen Stalen Stalen 				Verwerking met energieopwekking
FILTERKAARSEN-MATTEN-DOEKEN					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Stalen groter dan 20x20x2 cm Stalen Stalen Stalen 				Verwerking met energieopwekking
ONTVETTINGSBAD EN SPOELBAD					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Stalen groter dan 20x20x2 cm Stalen Stalen Stalen 				Fysico-chemische behandeling
LABORAFVAL					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Stalen groter dan 20x20x2 cm Stalen Stalen Stalen 				Verwerking met energieopwekking
AFVALZUREN					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 				Fysico-chemische behandeling
AFVALBASEN					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 				Fysico-chemische behandeling
AFVALWATER KUISRUIMTE					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 				Fysico-chemische behandeling
AFVAL DAMPONTVEITER					
<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel homogeen, droogkorrelig Laag vezelgehalte Laag spijkgehalte 				Fysico-chemische behandeling
INDAVER TOTAL WASTE MANAGEMENT					

Case: nudging

- Maak impact van ongewenst gedrag zichtbaar

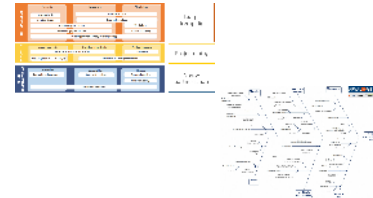
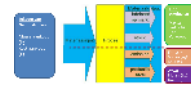
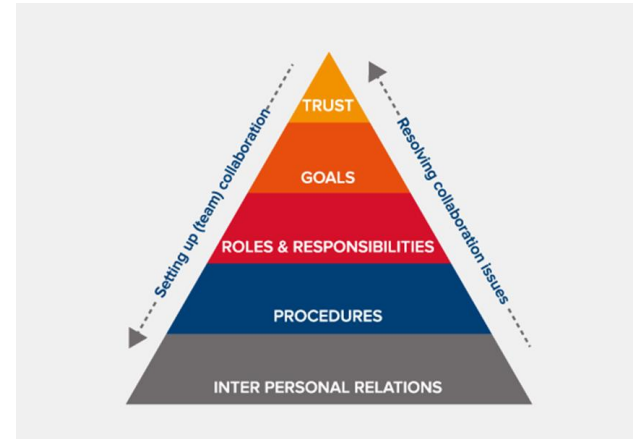

Foto's: Toyota Motor Manufacturing France

Tijd voor een de test ?

- Realiseren van blijvende verandering
  - Maak de waarde van afval zichtbaar
  - Focus op gemeenschappelijk doel
  - Stel rollen & verantwoordelijkheden in vraag
  - Laat procedures/processen uittesten

- Bewezen tools en aanpak
  - Materialenbalans
  - Schema aanpakstrategieën
  - Oorzaak gevolg diagram verpakkingsafval
  - Zelf logisch nadenken

Noteer uw eerstvolgende actie

Korte termijn actie
(morgen, deze week, niet volgende week !)

U kan deze actie zelf uitvoeren
(Jij kan het uitvoeren, geen toelating nodig)

Uw actie betreft anderen, ze genereert (re)actie.
(Je betreft er andere bij en verruimt de kennis en betrokkenheid in je bedrijf)

Wil je meer te weten komen?

Afvalpreventie en valorisatie in de maakindustrie

10 video's • 11:32 minuten • 3 dagen geleden geüpdatet

Ervaar ook algemene materialen- en afvalbeheer? En wilt u er graag mee en evenals wat aan doen?

Er zijn een aantal generieke stappen die als maatboortel zetten kan. Onze reeks AFVALORISATIE geeft je praktische tips en tools waarmee innovatie en concepten om te zetten kan.

Mit AFVALORISATIE sensibiliseren we de maakindustrie over het belang van het gebruik van een verantwoord en duurzaam afval- en materialenbeheer. Bij ons vindt u praktische voorbeelden, concrete handleidingen, maatregelen en ondersteunende tools en laagdrempelige acties waarmee u innovatie starten kan.

Meer begeleiding of hulp nodig? Of gewoon meer te weten komen? Sirris, Agoria en OVAM staan klaar om u te helpen om vandaag nog concrete acties te nemen om uw materiaal MEER WEGTEWEN.

- Afvalorisatie - Hergebruik van eenmalige pakketten**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Meten Is Weten**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Standaardiseer uw files**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Zo red je materialen in drie stappen**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Latier naar de werkvoet**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Ambassadeur van afvalrijke events**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Groeien dankzij herbruikbare materialen**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Product als dienst**
Sirris, driving industry by technology
- Afvalorisatie - Circulaire data - Afval zoekt product**
Sirris, driving industry by technology

AFVALORISATIE
Playlist

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER
OVAM CIRKELTIPS

Home Cirkeltips Vergelijkbare vragen

Cirkeltips

Zoeken:

T. Filter wijzen:

Hernevel:

Jaar/maand/jaar:

SINUS code:

Seminar/Conferentie:

Bedrijf:

Onderprenter:

Dat type code:

Page:

Type:

Laatste handige tips om uw afvalmaterialen te optimaliseren zoekt u op onze site? Selecteer de zoekfilters en de introducties.

- Welke opportuniteiten biedt uw bedrijf om duurzaam te innoveren?
Wilt u tips en tools voor ondersteuning van duurzame innovatie? [meer details](#)
- Hoeveel van uw afvalproductie en -beheer kan u terugkopen?
Wilt u in actie komen om uw afvalbeheer te optimaliseren, reduceert. [meer details](#)
- 5 tips om uw medewerkers te overtuigen van selectieve inzameling
Wilt u actie ondernemen om afvalbeheer te verbeteren? [meer details](#)
- Bespaar op uw afvalfactuur door uw afval te meten!
De hoeveelheid afval van uw afvalbeheer kan u helpen om uw afvalbeheer te verbeteren. [meer details](#)

Cirkeltips
website

AFVALORISATIE

<https://www.sirris.be/nl/afvalorisatie>

AFVALORISATIE
webpagina

Contact

+32 491 86 91 71
 Thomas.Vandehaute@sirris.be
<http://be.linkedin.com/pub/thomas-vandehaute/7/620/289>
<https://twitter.com/#!/TVandehaute>

Thomas Vandehaute
 Project Leader Circular Economy